రంగయ్యతాత గారి పరువు మర్యాదలు

రంగయ్యతాత లక్షాధికారి, వయోవృద్ధుడు, మాననీయుడు. ఊళ్లో అంతా ఆయన్ని భయభక్తులతో చూస్తారు. గొప్పగొప్పవాళ్లంతా ఆయన యొక్క సద్గుణాలు మెచ్చుకుంటారు.

"ఈ ప్రాంతాల ఆడితప్పనివాడుంటే అది రంగయ్యగారే!" అని డిప్టీ కలెక్టరుగారెప్పుడూ అంటారు.

"ధనవంతుణ్ణని ఆయనకేమీ అతిశయంలేదు." అని శిరస్తాదారుగారు చాలా ఎన్నికచేస్తారు.

"అతిథుల్ని సత్కరించటంలో ఆయన తరవాతే యెవరైనా!" అని మేజస్ట్రేటుగారు సాక్ష్యం ఇస్తారు.

"వితరణలో ఆయనచెయి మహా పెద్దది!" అని లోకలుఫండు ఇంజనీరుగారు ఒప్పుకుంటారు.

ఇంతమంది ఇన్నివిధాల యెన్నికచేసిన మనిషిమీద ఆయన సంతానమే కత్తి కట్టిందంటే, మూవ్వూళ్ళో వాళ్లందరికీ కష్టంవేసిన మాట నిజమే. రాను రాను కుర్రకారు మరీ అధోగతి పాలు కావటానికి ఇదే తార్కాణం!

ఆయనమీద కత్తికట్టి కుర్రవెధవలేమైనా బాగుపడ్డారా అంటే అదీ కనిపించలేదు. ఒకడు తాతగారు బతికుండగానే ఆయనఉన్న ఊళ్ళోనే కాఫీహోటల్లో ప్లేట్లు అందిస్తూ, పరువు తక్కువవాళ్ళ ఇళ్ళలో మకాంపెట్టాడాయె. ఇంకో మనవడు కంపెనీవాళ్లకి హార్మోనియం వాయిస్తున్నాడాయె. మరొకడు కులగోత్రాలులేని వితంతువును పెళ్లాడి ఆమనిషిచేత పోషింపబడుతున్నాడాయె. ఇంకో అప్రజకుడు ఊళ్లోఉన్న మోటార్లూ, ఆయిల్ ఇంజన్లూ బాగుచేస్తూ మసిగుడ్డలతో తిరుగుతాడాయె.

ఇదేనా తిరుగుబాటు? తిరుగుబాటంటే మొహంమీద కోపంవచ్చి ముక్కు కోసేసుకోవటమేనా?

రంగయ్య తాతగారి మనమళ్ళలో ఒకణ్ణి పట్టుకుని నాలుగుముక్కలూ ఝాడించి అడిగాను.

"నువ్వు చాల పొరపాటు పడుతున్నావు," అన్నాడు వాడు. "మేం తిరగబాటయితే చేశాంగాని మొహంమీది కోపంతో ముక్కు కోసుకున్నమాట అబద్ధం. మావిధి మేం నిర్వర్తిస్తున్నాం. మా ఆత్మలని మేం రక్షించుకోవటమే కాకుండా, మా పొట్టలు మేం పోసుకుంటూ ఇంతకాలానికి జీవితంలో ఆనందమేమిటో తెలిసికోగలిగాం.

"నామటుకు నేను కాఫీహోటల్లో పనిచేస్తాను. శరీరానికి తగినంత చాకిరి. పొట్టకు కడుపునిండా తిండి. నా పని అయిపోగానె హాయిగా వైట్ రోజ్ సబ్బు పెట్టి వేణ్ణీళ్ళ స్నానంచేసి, మంచి ఇస్త్రీమడతలు వేసుకుని, జుట్టుకి వాసననూనె రాచి మంచి సిగిరెట్టు వెలిగించి ఏ సినిమాకో పోతాను. ఈ ఊళ్ళో ఏ సినిమాకుగాని నాటకానికిగాని, సర్కసుకుగాని నాకు టిక్కెట్టక్కర్లేదు. పన్నెండింటిదాకా పచార్లుకొట్టి వచ్చి పడుకుంటే వెర్రినిద్ర పడుతుంది. కలకూడా రాదు. మళ్ళీ టంచనుగా అయిదింటికల్లా లేచి పనిలో జొరబడతాను.

"నాకేమిటి లోటు? వెనకటి ఆశ్రమంలో నాకేవీ ఉండేదికాదు—అసంతృప్తి తప్ప చేసేటందుకు పనిలేదు. తినేటందుకు తిండీలేదు. కాఫీకి అర్ధణా కావాలంటే రంగయ్యతాతకి తెలియాలి. సిగిరెట్టు కొనుక్కుందామంటే అసలేలేదు. ఎప్పుడూ సిగిరెట్లు ముట్టేగద! దరిద్రంమండా? రంగయ్య మనమడికన్న దరిద్రుడు లేడుగద! అందరికీ నేనంటే హడలే—ఎక్కడ సిగిరెట్టడుగుతానో, ఇప్పించమంటానో అని. ఇతరత్రా నేనంటే ఇష్టమైన వాళ్ళకూడా ఈ మూలంగా నేనంటే భయం! పేరుకుమటుకు రంగయ్య మనమడు! లక్షాధికార్ల బిడ్డ...దొంగతనాలు చేసేవాణ్ణి! ఇంటిడబ్బే అనుకో! అయినా దొంగతనానికి పాల్పడిం తరవాత నామొహం దొంగమొహమే!...ఏవిధంగా

చూసినా, నన్ను చూస్తే వాళ్ళకే ఏవగింపుగా ఉండేది. రాత్రి పూట నిద్రపట్టేది కాదు. పడితే పీడకల లొచ్చేవి...... పైగా రంగయ్యతాత ఆజమాయిషీ! సినిమాకు పోవటానికి లేదు. పొద్దుకే ఆరుగంటలలోపల ఇంటికి రావాలి. తొమ్మిదింటికల్లా నిద్రపోవాలి! డ్రిల్లూ!

"ఇంత ప్రాణాలు బిగబట్టుకున్నా ఎప్పుడో అప్పుడు రంగయ్యతాత [illegible] వానికి హానికలగనే కలిగేది...సిగిరెట్టు కాల్చుకుంటేనా ఎవడో పీనుగ చూడనే చూసేవాడు, ముసలాడికి చెప్పనే చెప్పేవాడు. [illegible] వెధవా చెప్ప [illegible] నే ముసలాడి [illegible] విడుస్తాను.!"

"ముసలోళ్ళు వాళ్ళు నా మాటిగానే బాగుపడి పోయినారు గాని చెడిపోలేదు. మావాడొకడు, మంచి ఇంజనీరు. వాడికి డిగ్రీలేదుగాని ఉంటే వేలకువేలు సంపాదించును. ఎంత కొత్త యంత్రమైనా పట్టుకురా—నిమిషంలో అమర్చుతాడు. వాడీలైనులో వాడికి గొప్ప పేరే వస్తున్నది. చూస్తూ ఉండు, వాడెంత పైకొస్తాడో!..."

"అవును, ఇంకోడు [illegible] పడ్డాడు. వాడి చేతుల్లో మంచి ఉంది. ఆ మాట [illegible] కాదు—మంచివాడనే [illegible] న్నాను. [illegible] తాతయ్యమీద [illegible] తాత ఆరు [illegible] వాడు మంచివాళ్ళనిపయి కూచున్నాడు. లేనట్టు [illegible] కుంటూ కూర్చుండ వలసినవాడు. వాణ్ణి [illegible] తీసుకుంటున్నారు. నెలకు నూటయాభై ఇస్తారు. రంగయ్య తాత వాడికి నెలకి నూటయాభై [illegible] వచ్చినా పాపాన పోలేదు..."

"వెధవ [illegible] వెళ్ళాడని అందరూ వాడిమీద పడి ఏడ్చారు. ఆడదాన్ని [illegible] మహాపాపం ఏమీ లేదు. బతికుండగానే మొగుణ్ణి వదిలేసింది. వాడిసంగతి అందరికీ తెలుసు. మరువైన ఆడది ఎవతెకూడా వాడితో కాపరం చెయ్యదు. వాడి ధర్మాన వాడుచచ్చాడు. ఆ తరవాత మావాణ్ణి పెళ్ళాడింది. పదెకరాలభూవసతిఉంది. మావాణ్ణి కూచోపెట్టి మేపుతున్నది. అది చూసి ఓర్వలేని వాళ్ళు ఆవిణ్ణి వీటి దంటారు. వీటిదైతే లేవదీసుకు పోవటాని కెవడైనా ప్రయత్నించడేం? రెండు నగలున్న దాన్నే వదలుకోరుగదా ఆ మనిషిని వొదిలారేం?...అంతా వెధవ కబుర్లు! వాళ్ళిద్దరూ అన్యోన్యంగా ఉన్నారు. ఆ మనిషి చాలా మంచిది. చచ్చినా ఇంకొకడి కేసిచూడదు. ఆ మాట ఒప్పుకోవటం ఇష్టంలేక అసూయ కొద్దీ అడ్డమైన కూతలూ కూస్తారు. నా ఉద్దేశం, అటువంటి భార్య దొరికినవాడెవడైనా అదృష్టవంతుడనే!..."

శ్రీ కొడవటిగంటి కుటుంబరావు

అంతా విన్నాను.

"ఇదంతా కాదనను గాని, అబ్బాయీ, నువ్వొక పొరపాటు పడుతున్నావు. జీవితమంటే కడుపునిండా, తిండీ ఇష్టమైనవ్యాపకమూ, అనువైన పెళ్ళామూ—ఇంతే ననుకుంటున్నావు; ఇంత కన్న విలువైనవిషయాలున్నై. మాటవరసకి చెబుతున్నాను. మీ తాతగారు ఆడితప్పని మనిషి, పేరుపడ్డ దాత, ఆతిథ్యం ఇవ్వటంలో అసమానుడైన గృహస్థు—!"

నామాట పూర్తి కాని వ్వకుండానే రంగయ్య మనమడు గట్టిగా నవ్వి, ఎవరు చెప్పారు నీకీ అబద్ధాలు?" అన్నాడు.

"డిప్టీ కలెక్టరుగారూ, ఇంజనీరుగారూ అబద్ధా లాడతారా? శిరస్తాదారుగారు కూడానా?...ఆయన పరువు ప్రతిష్ఠల విలువ గ్రహించకపోబట్టే మీరంతా ఇట్లా చెల్లా చెదరైపోయినారు. ఇప్పటికైనా మీరు పశ్చాత్తాపపడి తిరిగి వస్తే ఆయన ముసలిప్రాణం—ఏక్షణాన హరీ అంటుందో మరి!—చాలా సంతోషిస్తుంది" అన్నాను.

రంగయ్య మనమడు మళ్ళీ విరగబడి నవ్వి, "మా తాతకి పరువనేది ఉందని నువ్వనుకుంటున్నావు ఉండొచ్చు. డిప్టీ

కలెక్టరుగారి దగ్గిరా శిరస్తాదారుగారి దగ్గిరా ఆయన ప్రవర్తన సరిగానే ఉండోచ్చు. కాని మా తాతకి నిజంగా పరువూ పాడూ ఏమీ లేదు. పరువున్నవాడు మూడేళ్ళ నాటి పాతగుడ్డలు పిగిలినందుకు చాకలాడికి డబ్బు విరగ్గోస్తాడా? పంటలు పండక రైతులు అలో లక్ష్మణా అని ఏడుస్తుంటే బకాయిపడ్డ ధాన్యానికి పత్రాలు రాయించి పుచ్చుకుంటాడా? కష్టసమయంలో ఉండిన తన నౌకరీలోకి రాలేకపోయిన కూలివాళ్ళని పనిలోనించి తియ్యటమే గాక ఊళ్లో వాడి కెవరూ పని ఇవ్వకుండాచేసి ఊళ్ళోనించి సాగనంపుతాడా? ఈఊరి అలగా జనంలో మా తాత చస్తే పండగ చేసుకోని వాళ్ళుంటారా? దోపిడిచేసే దొంగ వెధవలికి పరువు ప్రతిష్టలేమిటి? కష్టపడి పని చేసుకునేవాడికి పరువు ప్రతిష్ఠలూ మానాభి మానాలుగాని!

"నన్ను మాడరాదూ? నేను చేసుకునే పని దాయను. నాసిగిరెట్లు దాయను, ఆఖరికి నాముండనుకూడా దాయను. కాని రంగయ్య నాకు తాత అనేది ఒకటే దాస్తాను. అదే నాకు తలవంపులు!...నేనే కాదు, మా అందరికీ అంతే! మా ఖానకంలో పుడక ఆ ఒక్క ముసలాడే! ఆయన పరువు ప్రతిష్ఠల సంగతి నాకు చెప్పావు గనక నాపరువు ప్రతిష్టల సంగతి ఆయనకి చెప్పు. ఆయన్ని త్వరగా చచ్చిపొమ్మను. ఆయనఒక్కడే, మేం పదిమంది. ముసలాడుచస్తే పదిమందిమి సంతోషిస్తాం......ఆఖరుకు డిప్టీ కలెక్టరుగారయినా ఆటె ఏడుస్తారనుకోను!"

ఈ మాటలు వింటుంటే నాకేమనాలో తెలీలేదు.

"అబ్బాయీ, ఇదంతా నేను మీఅందరి శ్రేయస్సుకోరే చెప్పాను గనక మరోవిధంగా అనుకోకు! మీరంతా నిజంగానే సుఖంగాఉంటే నేను మరేమీ మాట్లాడను. నా ఉద్దేశంకూడా మీరూ మీరూ సుఖంగా ఉండాలనే... కాని మరొక్కవిషయం అడుగుతాను చెప్పు: మీరంతా ఈ విధంగా నిరాధారపు జీవితాలు జీవిస్తున్నారు కదా, మీలో ఎవ్వడైనా రెండురోజులు పడకవేస్తే మీ గతేమిటి? అదైనా ఆలోచించారా?" అన్నాను.

రంగయ్య మనవడు జేబులోనించి అయిదురూపాయిల నోటొకటి తీసి, "ఆలోచించేటందు కేముందీ? ఇదుగో, ఈ అయిదురూపాయలూ మావాడి కొకడికి మనిఆర్డరు చెయ్యబోతున్నాను. వాడేదో ఖర్చులో ఉన్నానని రాశాడు. మిగిలిన వాళ్ళుకూడా తలా కాస్తా పంపుతారు. మాలో ఏ ఒకణ్ణీ మిగిలిన వాళ్ళం చూస్తూ చూస్తూ చావనివ్వం...... అసలు రహస్యం నీకర్థంకాలేదు. మేం రంగయ్య తాతతో ఊరికే పోట్లాడి ఇవతలికి రాలేదు, శాస్త్రీయంగా ఆ ముసలాడిమీద తిరుగుబాటు చేశాం!" అన్నాడు.

"వెళ్లిరా, బాబూ! మీరే గెలిచారు. సందేహంలేదు" అంటూ నాదారి నేను పట్టాను.

సినీ - ఉన్మాదిని!

శ్రీ బి. ఎల్. దేశపాండే

బాల్యంలో...
రబ్బరుబొమ్మ!
కౌమారంలో...
దొంతరు మల్లె!!
యవ్వనంలో...
విచ్చీవిచ్చే తామరపుష్పం!!
దాంపత్యంలో...
నైట్ క్వీన్!!
ఫిల్ముఫీల్డులో...
నవ్వులరాణి,
సంపాదనలో...
కత్తిలేని కరకు సరుకు!
పతి? పతనా నంతరం...
కొరిడీ కట్టిన దీపపు వత్తి??
ఫిల్మురంగంలో వచ్చిన కోపాగ్నికి-
పుట్టిన పరితాపానికి-
—వాడిపోయిన పారిజాతపుష్పం??
....
మనోగర్వం- తెచ్చిన శిశువు
మరలించేవరకు-
వీధిసంచారిణి! మదోన్మాదిని!!
ఎవరో - ఎవరెవరో-
తెలుసా - మీకు???

(ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం వ్రాయండి.)